

SARIVADI KÖYÜ ÜZERİNE NOTLAR: KÖYÜN SOSYO-EKONOMİK YAPISININ DEĞİŞİMİ VE HES BARAJI ALTINDA KALAN ARAZİ İSİMLERİ

Mehmet Aygün

*Avni hakla azmi millet
Erdi bu ab-ı zülalda kaskına
Varolsun hükümet
El uzattı milletin destine*
(Köy Meydanı Çeşmesi Kitabesi, 1951)

Anadolu'nun köylerinde arazi isimlerinde bir çeşitlilik ve zenginlik vardır. Bazen arazinin yapısı, bazen büyük bir kaya, büyük bir ağaç, bir ulu insan, bir su kaynağı bazen de yaşanan bir olay ve unutulmaz bir felaket arazilere isim olarak verilmiştir. İç Anadolu Bölgesinin güneyi ile Akdeniz'in kuzey bölgesinde kalan bölümlerde arazinin dar, engebeli olması ve farklı özellikler göstermesi arazi isimlerindeki farklılığın nedenleri olarak görülebilir. 40-50 dönüm hatta 10 dönüm civarındaki araziler farklı isimlerle anılmaktadır. Bu isimlendirmeler Anadolu köylüsünün işlediği toprağa verdiği değeri göstermesinin yanı sıra bağlılığını ve bağımlılığını da açıklayan bir durumdur. Geçimlik tarım koşullarının olduğu bölgelerde bu durum daha bir belirgindir. Bu tür köylerde köylüler arasında sınır (an) davaları da sık görülür. Çünkü arazi kısıtlıdır bunun için de değerlidir. Karaman ili Ermenek ilçesi Sarıvadi Köyü'nde en fazla toprağı olan ailelerin 100 dönüm arazisi vardır. O ailelerin sayısı da ikiye üçü geçmemektedir.

Ermenek ve köylerinde tarım geçimlik tarım düzeyindedir. Son 15-20 yıldır tahıl üretiminin yerini, bakımı ve hasadı daha kolay olduğu için meyvecilik almıştır. Ülkemizin Akdeniz bölgesinin ve İç Anadolu'nun dağlık yörelerindeki hemen bütün köylerde benzer gelişmeler görülmektedir. Meyvecilik, özellikle sonbaharda hasadı yapılan ceviz, badem ve zeytin gibi türler sürekli köyde kalmayı gerektirmemektedir. Bu ürünlerin parasal değeri de yüksektir. Üstelik fazla iş gücü de istememektedir. İnsanlar cevizini ve bademini kendi çırpabilmekte, zeytinini kendi toplayabilmektedir. Köylerde bir taraftan işsizlikten yakınılırken diğer taraftan iş yaptırmak için işgücü

bulmada sıkıntılar yaşanmaktadır. İş yaptırmak isteyen için ücretler yüksek bulunurken çalışanlar için ücretler düşük bulunmakta daha yüksek ücretler talep edilmektedir.¹ Eski kuşaklar yokluğu ve yoksulluğu daha çok yaşadıklarından, gençliklerinde daha az ücretlerle çalıştıklarından veya daha az paralarla yaşamlarını sürdürebildiklerinden (en çok da sade yaşayabildiklerinden, kanaatkârlıklarından) günün ekonomik koşulları içinde istenen ücretleri yüksek bulmaktadır. İşgücüne daha çok çocukları kentlere dağılmış, artık çalışmaya gücü kalmamış yaşlı köylüler ihtiyaç duymaktadır. Bu yaşlı köylü kuşakla sahip oldukları toprakları arasında bizlerin, gençlerin anlayamayacağı bir bağ vardır. O topraklara bin bir emekle sahip olmuşlardır. Bu yüzden toprakların ekilmemesi, boş kalması kısaca onların ifadesi ile “veran olması” bu insanlarda duygusal bir çöküntü yaratmaktadır. Zamanında o topraklara sahip olmak ve verimli hale getirmek için verdikleri emekle gelinen noktadaki durum yaşlı köylülerde “emeklerinin boşa gittiği” duygusunu uyandırmaktadır.

Gençlerin ise tüketim düzeyleri ve refah beklentisi yüksektir. Kentle temasları ebeveynlerine göre daha fazla olan gençlerin yaşam biçimleri ve ihtiyaçları ebeveynlerinden farklılaşmıştır. Köyde yaşasalar da sayıları çok az olan bu gençler, yaşamları ve hayat beklentileri ile bilindik köylü tipinden farklıdır. Eski dönemlerde köylü ile kentli insan, yaşamı, tüketimi ve görünümü ile birbirinden kolayca ayrılırdı. Köylerin kentle temasının artması ve modern yaşam unsurlarının köye girmesi aradaki farklılığı azaltmış hatta yok etmiştir. Gençler mevsimlik işler ve maden ocağında çalışarak kazandıkları parayla, akıllı telefon, tablet, bilgisayar; otomobil, motosiklet gibi motorlu taşıt satın almaktadır. Bu araçlar doğal olarak onların iletişimini, hareketliliğini ve kentle temasını artırmaktadır.

Günümüzde birçok köyde üretimin piyasa değerinin düşük olması veya üretim maliyetinin yüksek olması üretim yapabilme kapasitesi olan insanları da üretim yapmaktan vazgeçirmektedir. Bundan dolayı insanlar az işgücü gerektiren ağaç tarımına yönelmektedirler. Yörede buğday, arpa, çavdar ve nohut gibi tahıl tarımının yerini ağaç tarımının almasında 1980’li yıllardan sonra köyden kente yaşanan göç etkili olmuştur. Genç kuşağın kente göçü, eski köylü kuşağın ölümlerle azalması köy nüfusunun oldukça azalmasına yol açmıştır. Köy nüfusunun azalması topraklar üzerindeki tahıl üretimine dayalı baskıyı azaltmıştır. Bu gelişme, köy topraklarının fazla emek gerekti-

¹ Sarıvadi Köyü’nde gündelik yevmiye kentlerdeki inşaat işçisinin aldığı ücrete tekabül etmektedir. Yalnız Ermenek’e uzak ve dağlık bölgede yer alan, Nadire ve Yeşilköy’de gündelik ücretler % 30 daha azdır. Büyük bir köy olan Nadire’nin kentle teması zayıftır ve daha az göç vermektedir.

ren arazilerinin gen kalmasına (ekilmemesine) yol açmıştır. Tabii bunda gerçek köylü diyebileceğimiz 1920-1940 arası kuşağının giderek güçten düşmesi, ölümlerle sayılarının azalması da eklenince eskiden işlenen toprakların bir kısmı ekilip-biçilmez olmuştur.

Tahıl tarımının azalması ile birlikte hayvan sayısı da azalmıştır. Çünkü Anadolu'nun birçok köyünde geçimlik tarım ekonomisinde hayvancılık tarımsal üretimin doğal bir sonucu hatta gerekli koşuludur. Şöyle ki; toprağı ekip biçmek için iki çift öküzüne, öküze sahip olabilmek için ineğe (aynı zamanda peynir ve yoğurt için ineğe ihtiyaç vardır), ineğin doğurganlığının azalması (kısırlık) veya ölme tehlikesine karşı bir düveye, öküzün birinin ölümü riskine karşı bir tosuna ve onların yerine geçecek bir danaya ihtiyaç vardır. Bu en az her çiftçi ailede beş adet büyük baş hayvan demektir.² 300 hanelik bir köyde ortalama 1500 büyükbaş hayvan demektir. Bugün Sarıvadi Köyü'nde çoğunluğu sağmal inek olmak üzere 50 civarında büyük baş hayvan vardır. Gençlerin meslek sahibi olmak, çalışmak veya okumak için kente göçü, eski köylü kuşağın da sayısının azalması ekilip biçilen toprağın miktarını azaltmıştır. Bu azalma doğal olarak varlığı tarımsal üretime bağlı olan hayvanların sayısını da azaltmıştır. Ülkemizde son yıllarda büyük baş hayvan sayısının azalmasının nedenini burada aramak gerekir. Öyle ki bugün bazı hanelerde süt ihtiyacı için beslenen inekler için bile yeterli saman bulunmamaktadır. Konya ve Urfa gibi tarım kentlerinden köylere büyük kamyonlarla balyalar halinde saman gelmektedir. 15-20 yıl öncesinde dışarıya saman satılan köylere bugün dışarıdan saman gelmektedir. Hayvan beslemek için dışarıdan saman almak hayvan üretiminde maliyeti yükseltmektedir. Ekilir arazinin azalması sadece büyük baş hayvan sayısının azalmasına yol açmamış aynı zamanda at, katır ve eşek gibi yük hayvanlarına olan ihtiyacı azaltmış ve doğal olarak onların da sayıları azalmıştır. Hatta katır artık müzelik bir hayvan olmuştur.³ Yük hayvanlarının sayısının azalmasında modern tarım araç-gereçlerinin yaygınlaşması da etkili olmuştur. Özellikle yörede hem

² Bu hayvanları ekim ayları ve kışın hariç otlatmak için bir çocuğa ve gence ihtiyaç vardı. Bu yüzden köylerde çocuk yaşlardan itibaren insanlar üretime katılmaktaydılar. Örneğin 7-8 yaşlarında bir çocuk ailenin büyükbaş hayvanlarını otlatmakla görevlendirilirdi.

³ Köyün arazisini iyi bilen, uzun süre bekçilik yapmış olan köyün eski bekçisi, bazı kuş türlerinin ve canlıların artık görünmez olduğunu veya nadir görüldüğünü söylemektedir. Bazı canlı türlerinin azalmasının nedeni su kaynaklarının azalması ve suların kapalı devre boru içine alınmasıdır. Bu durum su kaynaklarından beslenen hayvanları zor duruma düşürmüştür. Azalan su kaynaklarını kapalı boru içine almak buharlaşma ve toprağa sızmayı engellediği için su kaybını önlemektedir. Ancak bu su kaynaklarından yüzyıllardır beslenen bitkiler ve canlılar olumsuz etkilenmekte, hayat kaynakları kurutulmaktadır. Sulama projeleri yapılırken bu durum dikkate alınmalıdır.

yük taşımacılığında hem de toprağı sürmede/işlemede kullanılan bir tür melez makine olan Pat Pat denilen araç yük hayvanlarına olan ihtiyacı yok etmiştir. Köylüler, yük hayvanı olan at, eşek ve katırı Pat Pat denilen araçtan daha masraflı ve zahmetli bulunmaktadır. Pat Pat, hemen her evde bulunan bir araç olmuştur. Ömründe hiç araç kullanmamış yaşlı insanlar bile bu aracı kullanabilmekte, her türden yükünü bu araçla taşıyabilmektedir.

*Yardım Allah'tansa
Birden eriştik maksada
Varlığın gösterdi devlet
Kafi kuvvet yoksa da.
(Odaönü Çeşmesi Kitabesi, 1951)*

Günümüzde 1970-80'li yıllarda kente giden kuşak emeklilik gibi ekonomik güvenceye kavuştuktan sonra yaz mevsiminde köye gelmektedir. Bu açıdan yazın köy nüfusu oldukça artmaktadır. Bu insanlar kentte de bir yer edinmiş, çoğunlukla ev ve iş yeri sahibidirler. Bu insanlar bir yönüyle köylü bir yönüyle kentlidir. Yani yarı-köylü yarı-kentli insanlar olarak nitelenebilir. Çocukları ve torunları kentte, ana-babaları ve çocukluk, gençlik anıları köyde olan insanlardır. Köylerde nüfus yoğunluğunu fazla olduğu yıllarda hepsi daha çocuk yaşlarda işe koşulmuş, sığır, davar otlatmış, karasabanla çift sürmüş, dağdan eşek ve katırlarla odun ve kereste taşımışlardır. 1955-1980 arası dönemde çocuklar ve gençler, zorlu köy koşullarında çok çalışmak zorunda kalmıştır. Sabah Ezanıyla kalkıp sağlır keçileri çobana götürmek; ekim mevsiminde çift öküzleri için bağdan yonca biçmek; kahvaltıya domates ve üzüm toplayıp getirmek ve okul saatinde okula gitmek, okul çıkışında çiftten boşalan çit öküzlerini ve diğer büyükbaş hayvanları otlatmaya götürmek gibi hızlı ve pratik olmayı gerektiren bir çalışma temposu içinde yaşamışlardır. Yaşları 50-60 arası olan bu kuşağın babaları, II. Dünya Savaşı Dönemi'nin zor koşullarının gençleridir. Küçük evlerde 6 ile 10 arası kardeş birlikte büyümüşler, zamanlarının çoğu arazilerde geçmiştir. Bu kuşaktan özellikle emekli olanlar yaz mevsiminde hem yaylamak hem de sahip oldukları bağ ve bahçelerindeki ürünleri hasat etmek için köye gelmektedir.⁴ Bağ ve bahçe sahibi olmayanlar ise doğup büyüdüğü, çocuklukları ve erken gençlik yıllarının geçtiği köye bir tür aidiyet duygusu içinde gelmektedir. Köyde bağ bahçesi olmayan, az da olsa toprağı olup da işlemeyen yazlıkçı insanlar, sayıları çok az olan gerçek köylülerin ürettikleri ürünlerin müşterisi konumundadır. Bu

⁴ Bu kuşaktan bazıları da çocukluk ve gençliklerinde yaşadıkları yoksulluk ve zorlukları hatırlatan köye gelmemekte ya da çok kısa süreliğine gelmektedirler.

insanların köy ölçeğinde satın alma ve tüketme gücü yüksektir. Okullar açılınca yaşadıkları kente dönen bu insanlar tereyağı, peynir, tarhana, bulgur, un, ceviz, badem, salça, domates ve biber kurusu gibi kışlık ihtiyaçlarının büyük bölümünü köyden karşılamaktadırlar. Bağı bahçesi olanlar ürünlerini hasat ettikten sonra ve topraklarını tekrar ettikten sonra yaşadıkları kente gitmektedir. Böylece köye, köyün sokaklarına bir sessizlik çökmekte, arazi ıssızlaşmaktadır. Bazıları yaşlı ana-babalarını da yanlarında götürmektedir. Bu açıdan kışın köyde insan sayısı 100'ü bulmamakta, sessizleşmekte ve tenhalaşmaktadır.

Sarıvadi Köyü (Sarmazlı) arazi sınırları içinde HES Ermenek Barajı suları altında kalan arazi genel olarak BÜK olarak adlandırılır. BÜK, bölgenin genel adıdır. Göksu Nehri'nin kolu olan Ermenek Çay'ının güney kısmında yer alan bu bölgede verimli tarım arazileri vardı. Pamuk, yer fıstığı gibi Akdeniz bölgesine has ürünler bile ekilip yetiştirilirdi. Bizim de ortak (yarıcı) olarak ektiğimiz 20 dönümlük güzel, verimli bir tarla vardı. Domates, biber, patlıcan gibi sebzeler; susam, mısır, maş, fasulye gibi ürünler yetiştirirdik. Çocukluk yıllarımda ablamla (ona yoldaş ve yardımcı olarak)⁵ o tarlaya çift sürmeye gittiğimizde Ermenek Çay'ının çıkardığı çağıldama sesinden -çayın suyuna kapılıp boğulan insanların anlatılan hikayesinden dolayı- korkardım. Irmağın aktığı derin vadiden sürüleriyle ilkbahar ve sonbaharda göçebe Yörükler geçirdi. İlkbaharda Anamur gibi kışlak yerleşimlerden Ermenek'in Sarıveliler ilçesi ile Konya'nın Taşkent ilçesi arasındaki yüksek dağlık bölgede Barcın yaylasına göçen Yörüklerle bölgede arazisi olan insanlar arasında zaman zaman kavgalar-çatışmalar yaşanırdı. Göksu vadisi onların göç yoluydu. Sonbaharda aynı yolu kullanarak kışlağa geri dönerlerdi. Develeri ve sürüleriyle vadi boyunca ilerleyen Yörükler bizim için yabancı insanlardı. Deveyi ilk olarak onlarla gördük. Onlarla ilgili anlatılan hikayeler biz çocukların o insanlara bakışını biçimlendirmiştir. Ancak yöre köyleri ile Yörükler arasında bazı etkileşimler de olmuştur. İyi sapan yapmayı yöre insanları onlardan öğrenmiştir. Yörük göçerlerle köylüler arasında bazı ürünler takas edilirdi. Yörükler peynir, yoğurt ve tereyağı gibi süt ürünlerine karşılık domates, üzüm, nohut ve buğday alırlardı. Daha sonraki yıllarda göçerler buradan gelip geçmez olmuşlardır.

Göçer Yörükler, göç yolunda ölen insanların öldüğü yerde defnederlermiş. Cenazeyi günün koşullarında ve davar sürüsünün hareketi nedeniyle

⁵ Yörede o dönemlerde evliliklerin çoğunluğu kız kaçırma yoluyla gerçekleşirdi. Bunun yetişkin köylü kızları araziye çalışmaya yalnız gönderilmez. Yanına küçük bir kardeş yoldaş olarak giderdi.

taşımak zordur. Hayvan sürüsünün hareket yönü yaylağa doğru ya da kışlağa doğrudur. Böyle bir hareketlilik içinde ölünün taşınması mümkün değildir. Bunun için basit bir merasim ile ölü göç yolu üzerinde uygun bir yere veya yakın bir köy mezarlığına defnedilmiştir. Bu yüzden göçer Yörüklerin göç yolları üzerinde mezarlıklar oluşmuştur. Bölgede adı sanı belli olmayan başka mezarlar da vardır. Köyün yaşlı insanların ifadesine göre Ermenek Çayı'nda boğularak ölen kimsesiz insanlar da uygun bir yere defnedilmiştir. Yörede Ermenek Çayı'nın (kısaca Çay denirdi) her yıl bir insan kurban aldığına inanılırdı. Hatta bir kişi boğulup öldüğü zaman o yıl bir başka insanın çayda boğulup ölmeyeceğine çünkü Göksu'nun o yıl kurban aldığına inanılırdı.⁶ Birçok köyün ilçeye olan bağlantısı bu çaydaki bazı geçitlerden sağlanırdı. Geçit, bir akarsuyun yatağının genişlemesi ile suyunun sığlaştığı noktadır. İnsanlar ilçeye yürüyerek veya binek hayvanları ile giderlerdi. İlçeye (Ermenek) ortaokul ve lise eğitimi için giden öğrenciler de hafta sonları köylerine bu geçitlerden geçerek gelip giderlerdi. Bu geçişlerde bazı insanlar ve öğrenciler akıntıya kapılıp boğulup ölürlerd. Yöredeki başka bazı mezarların, kimliği tespit edilemeyen, boğularak ölmüş insanlara ait olduğu söylenmektedir. Ermenek Çayı'nın oluşturduğu vadi boyunca başka köyler de vardır. Pınarönü, halk arasında (Eresiller) olarak bilinen köy 1935 yılına kadar Sarıvadi Köyü'nün bir mahallesi iken bir hudut (sınır) anlaşmazlığı nedeni ile ayrılıp bağımsız köy olmuştur. Yörede mahallesi olan ender köylerden biri olan Sarıvadi Köyü, Aşağı Sarıvadi adında bir mahalleyle sahiptir. Gökçekent Köyü, hane sayısı ve nüfusu ile diğer yöre köylerine göre oldukça büyük bir köydür. Gökçekent, Ermenek barajından en çok etkilenen köy olmuştur. Köyün ağırlıklı olarak verimli olan toprakları baraj suları altında kalmıştır. Yakın zamanlara kadar dışarıya en az göç veren köy durumunda iken bugün bu köyün gençleri de kentlere gitmeye başlamışlardır.⁷ Son beş

⁶ Köyün yaşlı ve sözü dinlenir insanları anlatınca bunlar biz çocuklar için bir inanca dönüştürdü. Onlar mı çok etkili anlatırdı yoksa biz mi safça dinler inanırdık ayıt etmek zor ama muhtemelen bu anlatılar bir tür uyarı ve terbiye biçimiydi. Bu hikayelerle bize tehlikelere karşı dikkatli olmamız gerektiği hatırlatılırdı.

⁷ 1990'lı yıllara kadar köyler, sosyo-kültürel yapıları, insanları, giyim-kuşamları ile birbirinden ayrılırdı. (Ya da tanıyıp bildiğimiz insan olmadığı için bize farklı gelirdi.) Bir insanın görünüşü, kılık-kıyafeti ve özellikle konuşması (ağzı) ile hangi köylü olduğunu anlayabilirdiniz. Kişisel olarak yakın köylerle ilk temasımız genelde köyler arası kız alıp-vermede olmuştur. Düğün alayının en önünde veya en arkasında biz çocuklar yakın köyleri görme fırsatı bulurduk. Düğün alayının en önünde bayrağın asılı olduğu uzun bir ağaç sırığının üzerinde bolluğu, bereketi ve sağlığı sembolize eden elma, üzüm, nar gibi meyveler olurdu. Bayrağı taşıyan kişi, "Hazırolaaaa... Aleheyyyy...Eheyyy..." diye bağırarak düğün alayına yön verirdi. Günümüzde kentle teması artan köylerin bu türden ayırt edici özellikleri azalmış hatta yok olmuştur. Kentlerin giderek birbirine benzemesine benzer bir şekilde köyler de birbirine benzemeye başlamıştır.

yıldır en hızlı göç veren köy olmuştur. İlginçtir. Bu köyün gençleri daha çok İzmir'e giderken, Sarıvadi Köyü'nün gençleri Antalya'ya gitmektedir.

Yörede yakın köylerin ilk elden ihtiyacını karşılayan Kazancı Kasabası merkez konumundadır. Ermenek-Anamur ulaşım yolu üzerindeki kasaba, Lisesi, Postanesi, Sağlık Ocağı, Tarım Kredi Kooperatifi; değirmeni, eczanesi, berberleri, lokantası, marketleri ve tarım makinelerinin basit tamirlerinin yapılabilirdiği küçük sanayi dükkanları ile çekim merkezi durumundadır. Ancak bu kasabada da tarımsal üretim azalmakta köylerin ve emeklilerin ihtiyacını karşılayacak hizmet sektörü gelişmektedir.

Yazıda listesini verdiğimiz Sarıvadi Köyü'nün bir kısım arazisi 2008 yılında yapımı biten HES Ermenek baraj suları altında kalmıştır. Buraları sulanabilir özelliğe sahip tarım topraklarıydı. Toprakların sular altında kalmasıyla birlikte köylülerin anıları da sular altında kalmıştır. Bu çalışmanın bir amacı baraj suları altında kalan arazi isimlerini kayıt altına alıp unutulmasını önlemektir. Her arazi isminin bir anlamı ve hatırası vardır. Üstelik arazi isimlerinin birçoğu etimolojik olarak üzerinde çalışmaya değer isimlerdir. Diğer köylerde olduğu gibi Sarıvadi Köyü'nde de ilginç arazi isimleri vardır. Bazen orijinal bir tamlama (Çaltılının Bucak) bazen gündelik dilde kullanılmayan bir isim (Alacca) bazen de muhtemelen eski Anadolu uygarlıklarından kalma bir isimle (Firinges) anılmaktadır. Aşağıdaki isimler bugün sular altında kalmış toprakların adıdır.

Büyük Ada, İnce Ada, Küçük Ada (Bu üç ada köy tüzel arazisidir), Alaz, Köşürelilik, Kayık Yeri (Bu iki yer Ermenek tarafına geçit sağlayan sığ yerlerdir), Halaç Yeri, Çaltılı, Çaltılının Bucak, Kabasakız, Kasabın Mezarı, Havuzözü, Topaktaş, Müftüyeri, Soğukmug(h)ar (Soğukpınar), Mullum, İki Armut Boğazı. Barajın gövde yüksekliği oldukça yüksek olduğu için bir zamanlar Ermenek Çay'ına çok uzak noktada bulunan araziler bugün baraj sularının kıyısını oluşturmaktadır. Duttıbi, Enişdibi, Gedevit, Mug(h)arönü, Dumbulyeri gibi köy arazi içinde 100-150 civarında isimle anılan arazi mevcuttur. Bir köyün sınırları içindeki arazilere bu kadar çok farklı türden isim verilmesi üzerinde düşünülmesi gereken bir durumdur.

Günümüzde Türkiye'de köyler, yeni ekonomik ve toplumsal ilişkilere gebe durumundadır. Marmara, Ege, Akdeniz ve İç Anadolu bölgesinde ve kısmen Karadeniz'de bazı köyler büyükşehirlerle eklemlenmiş ve kentin dış uzantısı haline gelmiştir. Bazı köyler ise kentin dışı doğru genişlemesi ile tüzel kişiliğini kaybetmiştir. Büyük kentlerden uzak köyler fiziki ve hukuki statüsünü korusa da toplumsal ve ekonomik yapısı ve insan ilişkileri ile eski bilindik köy tipinden farklılaşmıştır. Bu tür köyler, Köy Turizmi'ne gebe ve son dönemlerde yaygınlaşan Organik Tarım üretim alanları olmaya adaydır.

Türk sosyolojisinde köy değişen toplumsal ve ekonomik yapısı ile yeniden ele alınmaya ve açıklanmaya muhtaçtır. 1990'lı yıllardan önce ve az da olsa 1990'larda köy üzerine yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar bugün köyleri anlamada yetersiz kalmaktadır.